

Vastaus Vihreän valtuustoryhmän sekä 14 muun valtuutetun aloite päiväkoteihin luonnonmukaisempia ja terveellisempiä pihoja

VD/10664/00.02.00.03/2022

TA/KK/ST/MR/MS/EK/VT/MT/EK/ST/MR/LM/MS/VT/MT

Vihreä valtuustoryhmä sekä 14 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Tässä aloitteessa esitetään, että Vantaa ottaa luonnonmukaisuuden ja sen tuomat hyödyt keskeiseksi päiväkotipihojen suunnittelukriteeriksi. Vantaa perehtyy uusimpaan tutkimustietoon ja päivittää sen perusteella ohjeet uusien päiväkotipihojen suunnitteluun ja vanhojen kunnostamiseen.

Luontoaltistuksella tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan metsässä tai luonnossa liikkumista ja altistumista metsän ja maaperän mikrobeille. Siitä on monenlaisia hyötyjä hyvinvoinnille. Erityisesti kaupungeissa asuvien mikrobisto voi köyhtyä ja tämä vaikuttaa immuunijärjestelmäämme. Monipuolisella mikrobialtistuksella voidaan ehkäistä lisääntyneitä immuunijärjestelmän häiriöistä johtuvia sairauksia kuten allergioita, astmaa ja tyypin 1 diabetesta.

Hyötyjä saadaan ulkoilemalla mahdollisimman paljon luonnossa, mutta luontoaltistus on syytä tuoda myös päiväkotien pihoihin. Luontoperäisellä pihojen materiaalilla voidaan myös lisätä lasten ja henkilökunnan virikkeitä, parantaa mielialaa ja oppimista ja hyvinvointia kokonaisvaltaisesti.

Aihetta on tutkittu ainakin Helsingin yliopiston ja Hämeen ammattikorkeakoulun Kohti tervettä aikuisuutta (KOTA) -hankkeessa. Hankkeen suosituksia päiväkotipihoille ovat mm. käyttää viherrakennusmateriaaleja, joissa on runsas ja monimuotoinen mikrobiyhteisö. Näitä ovat esimerkiksi siirrettävä metsänpohja eli kunttä, ja varta vasten kehitetyt multa- ja hiekkavalmistet.

Istuttaa monilajisia pensaskasvustoja.

Huolehtia, että pihalla on paljon irrallista ja muovattavaa luonnonmateriaalia, kuten maatunutta lehtikariketta, käpyjä ja tikkuja.

Käyttää erilaisia materiaaleja vyöhykkeittäin, kulutuskestävyyden ja kunnossapidon optimoimiseksi.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen toteuttaminen luonnonmateriaaleja käyttäen, ja lasten osallistaminen viherpihojen hoitoon.

Jokaisella lapsella on oikeus kasvaa terveellisessä ympäristössä ja mahdollisimman monimuotoisessa luonnossa. Tällä on laaja merkitys terveyden, hyvinvoinnin ja kansantalouden kannalta ja lapsiystävällisessä kaupungissa se on päättäjien erityinen velvollisuus.

Luontoaltistuksesta on eniten hyötyä varhaislapsuudessa, jolloin immuunipuolustuksen pohja kehittyy. Mutta siitä on hyötyä kaikille. Vantaan tulee arvioida samojen suositusten käyttöä myös koulujen, palvelutalojen ja muiden julkisten pihojen ja puistoalueiden suunnittelussa.”

KOTA-hankkeen suositukset:

<https://urbanacademy.fi/wp-content/uploads/2020/01/viherpihalta-terveytta-ja-hyvinvointia.pdf>

Kaupunginvaltuusto 19.9.2022 § 16

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Liite:

-allekirjoitettu Vihreän valtuustoryhmän ja 14 muun valtuutetun aloite päiväkoteihin luonnonmukaisempia ja terveellisempiä pihvoja

Toimitilajohtaminen ja kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteavat vastauksena seuraavaa:

Päiväkotien suunnitteluohjeessa on hyödynnetty Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Luonto sekä pihat, leikkipuistot ja muut rakennetut ympäristöt ovat myös varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä. Ne tarjoavat kokemuksia, materiaaleja ja monipuolisia mahdollisuuksia leikkiin ja tutkimiseen. Niitä hyödynnetään liikunta- ja luontoelämysten ja oppimisen paikkoina.

Ympäristökasvatuksen tavoitteena on vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjata heitä kohti kestäväää elämäntapaa. Ympäristökasvatus sisältää kolme ulottuvuutta: oppiminen ympäristössä, oppiminen ympäristöstä sekä toimiminen ympäristön puolesta. Lähiluonto sekä rakennettu ympäristö ovat sekä oppimisen kohteita että oppimisympäristöjä.

Luonnossa ja rakennetussa ympäristössä retkeily sekä ympäristön tutkiminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta. Myönteisten kokemusten kautta lapsi oppii nauttimaan luonnosta ja lähiympäristöstä ja hänen ympäristösuhteensa vahvistuu. Luonnon ilmiöitä havainnoidaan eri aistein ja eri vuodenaikoina. Niistä keskustellaan ja niitä tutkitaan. Samalla opetellaan ympäristöön liittyvien käsitteiden käyttöä. Eri kasvi- ja eläinlajien tunnistamisen harjoittelu vahvistaa luonnon tuntemusta. Lasten kanssa opetellaan etsimään tietoa heitä kiinnostavista asioista.

Luonto voi olla myös esteettisen kokemuksen ja rauhoittumisen paikka. Lapsia ohjataan kunnioittamaan luontoa, sen kasveja ja eläimiä. Ympäristökasvatuksella edistetään kestäväää elämäntapaa kasvamista sekä siinä tarvittavien taitojen harjoittamista. Näitä käytännön taitoja ovat esimerkiksi roskaamaton retkeily, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden opettelu, ruokailuun liittyvä vastuullisuus, energian säästäminen sekä jätteiden vähentäminen esimerkiksi kierrätyksen, tavaroiden korjaamisen ja uudelleenkäytön avulla. Samalla lapsia ohjataan kiinnittämään huomiota tekojen vaikutuksiin. On tärkeä huolehtia siitä, että lapset kokevat voivansa omilla teoillaan vaikuttaa kestäväää elämäntapaa, mutta ilman, että heidän tarvitsee kantaa lapsina liian suurta vastuuta kestävään elämäntavan ylläpitämisestä.

Suunnitteluohjeissa huomioidaan ulkotilan soveltuvuus varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Pihan on oltava turvallinen ja helposti valvottava. Piha suunnitellaan kokonaisuutena ja turvallisuus kuin myös esteettömyys tulee huomioida kokonaisvaltaisesti pihasuunnittelun aikana.

Vantaan kaupungin päiväkotien pihvoja on viety kohti monimuotoisempaa ja luonnonmukaisempaa ympäristöä jo usean vuoden ajan. Investointihankkeissa on luontopohjaisia oppimisympäristöjä toteutettu mm. seuraavissa uudiskohteissa: Länsimäen päiväkotia (säilytetty pieni metsikkö ns. viherpihana, kasvikatot, turva-alustana pääosin turvahake, säilytetty olemassa olevaa puustoa).

Lauhatien päiväkotiki (säilytetty vanhat isot tammet, tonttia ympäröivä suojavyöhyke ja istutettu pieni metsikkö kuntalla erilliseksi oppimisympäristöksi, kasvulavat ja hyötykasvit)

Seuraavissa perusparannuskohteissa:

Lehdokin päiväkotiki 2019 (kasvilavoja, hyötykasveja, takapiha käyttöön luonnonmukaisempana ympäristönä ns. viherpihana), Rautpihan päiväkotiki 2021 (KESY-toimenpiteenä maakummut, hiekkakenttä käyttöviheralueeksi, turvahaketta turva-alustana), Ruokopillin päiväkotiki 2020–21 (kuntaa ja hyötykasveja ns. viherpiha)

Päiväkodin pihan suunnitteluohjeisiin 2019 on jo sisällytetty asioita, joilla luonnon monimuotoisuutta pyritään säilyttämään ja lisäämään. Olemassa olevan kasvillisuuden arvottaminen, hyödyntäminen ja sen merkitys pienilmaston muodostumiseen. Erityisesti puut pyritään säilyttämään. Kasvillisuudella on tärkeä rooli oppimisympäristöissä.

Pihan osioon on päivitetty asioita koskien resurssiviisauden tiekartan eri kaistojen tavoitteita. Tämän lisäksi ohjeessa huomioidaan myös Vantaan kaupungin Green Deal hankintasopimus, jossa on määritelmiä koskien haitallisten aineiden vähentämistä varhaiskasvatuksen hankinnoissa. Ohjeeseen on kirjattu tarkennettuna luontopohjaista oppimisympäristöä koskevia määritelmiä.

Toiminnallista leikkipihan ympäristöä suunnitellessa tulee huomioida myös luonnon omat materiaalit: kivet, puut, kannot ja pensaats. Toimintojen tulee olla luontevasti yhteydessä toisiinsa sekä myös sisätiloihin. Käytetään hyväksi maaston tasoeroja, luonnonmuotoja ja kasvillisuutta tontin elävöittämiseksi ja lasten motoriikan harjoittamiseksi. Taserojen puuttuessa hyödynnetään keinotekoisissa maaston muotoilussa tontin kaivuumassoja. Tavoitteena on myös vähentää kaivuumassojen poistventiä.

Olemassa olevan kasvillisuuden arvottaminen, hyödyntäminen ja sen merkitys pienilmaston muodostumiseen on tarkistettava. Erityisesti puut pyritään säilyttämään. Tunnistetaan, että kasvillisuudella on tärkeä rooli oppimisympäristöissä. Säilytetään mahdollisuuksien mukaan luonnon monimuotoisuus, kerroksellisuus, joka sitoo vettä sekä havainnollistaa vuodenaikoja ja tuottaa hyödyn mikrobialtistukselle.

Luonnon toiminnallinen rooli huomioidaan, kuten kasvillisuusalueiden käyttö kulkemiseen, aistien käyttöön, materiaalina rakentamiseen, leikkimiseen, viljelyyn. Piha-alueen kasvillisuuden tulee olla kestävä ja monilajista sekä laajoja ja tiheitä. Herkästi kuluvat kasvillisuusalueet suojataan aidoin tai ne sijoitetaan niin, ettei läpikululle ole tarvetta.

Perusparannushankkeissa ja mahdollisuuksien mukaan myös uudiskohteissa lapset myös osallistetaan pihan suunnitteluun.

Luontopohjaisen oppimisympäristöjen suunnittelun ja näin ollen myös luonnon monimuotoisuutta säilyttävän ja jopa uudistavan rakentamisen lähtökohtana ovat tontin ominaisuudet: koko, sijainti, kasvupaikkaominaisuudet ja sen lajisto. Nämä ominaisuudet määrittävät, rajoittavat ja mahdollistavat fyysisen ympäristön toimintoineen. Sen tulee olla suhteessa päiväkodin käyttäjäryhmän ikään ja kokoon. RT-kortin mukaisesti käytössä olevan piha-alueen pinta-alatavoite on 20 m²/tilapaikka. Piha-alueet ovat päiväkodin ollessa kiinni lähialueen asukkaiden käytettävissä. Päiväkodin pihaan kohdistuu kova kulutus ja kasvillisuus vaatii kestäviä ratkaisuja. Vantaalla on sovellettu kohdekohtaisesti vyöhykkeistä suunnittelumallia (KOTA-hanke). Siinä rakennuksen ja pääkulkuväylien jälkeen tulevat vyöhykemäisesti perinteinen leikkipiha, jonka jälkeen tulevat avoin, katepintainen piha ja lopuksi suojaisa, monikerroksinen tausta.

Tiivistyvässä kaupunkiympäristössä päiväkodeille on kaavoitettu myös tavoitekokoa pienempiä pihoja, jolloin luonnonmukaisen pihan toteuttaminen ei ole mahdollista. Työmaan järjestelyt, perustaminen, maanalaisen johdot (hulevesien viivytys, liittymät, kaapelit, viemärit, maalämpökaivot) itse rakennustyöt vievät tilaa maan päältä ja alta. Olemassa oleva kasvillisuus, erityisesti vanhat puut vaativat juuristolleen tilaa säilyäkseen elinvoimaisina ja turvallisina. Myös uusi istutettava kasvillisuus vaatii tilaa juuristolleen menestyäkseen. Tekniikalla on myös itsellään varoetäisyyksiä, joita on noudatettava kasvillisuuden suunnittelussa. Pienellä pihalla joutuu siis tekemään kulutuksenkestäviä ratkaisuja edellä mainituilla rajoituksilla ja luonnonmukainen piha ei ole sitä. Kattopihoilla luonnonmukaisen pihan toteuttaminen ei ole mahdollista.

Kaupunginhallitus 11.3.2024 § 14

Kasvatuksen ja oppimisen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

- a) Päätetään antaa Vihreälle valtuustoryhmälle ja 14 muulle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Kaupunkiympäristö ja kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteavat vastauksena seuraavaa:

Päiväkotien suunnitteluohjeessa on hyödynnetty Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Luonto sekä pihat, leikkipuistot ja muut rakennetut ympäristöt ovat myös varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä. Ne tarjoavat kokemuksia, materiaaleja ja monipuolisia mahdollisuuksia leikkiin ja tutkimiseen. Niitä hyödynnetään liikunta- ja luontoelämysten ja oppimisen paikkoina.

Ympäristökasvatuksen tavoitteena on vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjata heitä kohti kestäväää elämäntapaa. Ympäristökasvatus sisältää kolme ulottuvuutta: oppiminen ympäristössä, oppiminen ympäristöstä sekä toimiminen ympäristön puolesta. Lähiluonto sekä rakennettu ympäristö ovat sekä oppimisen kohteita että oppimisympäristöjä.

Luonnossa ja rakennetussa ympäristössä retkeily sekä ympäristön tutkiminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta. Myönteisten kokemusten kautta lapsi oppii nauttimaan luonnosta ja lähiympäristöstä ja hänen ympäristösuhteensa vahvistuu. Luonnon ilmiöitä havainnoidaan eri aistein ja eri vuodenaikoina. Niistä keskustellaan ja niitä tutkitaan. Samalla opetellaan ympäristöön liittyvien käsitteiden käyttöä. Eri kasvi- ja eläinlajien tunnistamisen harjoittelu vahvistaa luonnon tuntemusta. Lasten kanssa opetellaan etsimään tietoa heitä kiinnostavista asioista.

Luonto voi olla myös esteettisen kokemuksen ja rauhoittumisen paikka. Lapsia ohjataan kunnioittamaan luontoa, sen kasveja ja eläimiä. Ympäristökasvatuksella edistetään kestäväää elämäntapaa kasvamista sekä siinä tarvittavien taitojen harjoittamista. Näitä käytännön taitoja ovat esimerkiksi roskaamaton retkeily, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden opettelu, ruokailuun liittyvä vastuullisuus, energian säästäminen sekä jätteiden vähentäminen esimerkiksi kierrätyksen, tavaroiden korjaamisen ja

uudelleenkäytön avulla. Samalla lapsia ohjataan kiinnittämään huomiota tekojen vaikutuksiin. On tärkeä huolehtia siitä, että lapset kokevat voivansa omilla teoillaan vaikuttaa kestäväan elämäntapaan, mutta ilman, että heidän tarvitsee kantaa lapsina liian suurta vastuuta kestäväan elämäntavan ylläpitämisestä.

Suunnitteluohjeissa huomioidaan ulkotilan soveltuvuus varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Pihan on oltava turvallinen ja helposti valvottava. Piha suunnitellaan kokonaisuutena ja turvallisuus kuin myös esteettömyys tulee huomioida kokonaisvaltaisesti pihasuunnittelun aikana.

Vantaan kaupungin päiväkotien pihoja on viety kohti monimuotoisempaa ja luonnonmukaisempaa ympäristöä jo usean vuoden ajan.

Investointihankkeissa on luontopohjaisia oppimisympäristöjä toteutettu mm. seuraavissa uudiskohteissa: Länsimäen päiväkotia (säilytetty pieni metsikkö ns. viherpihana, kasvikatot, turva-alustana pääosin turvahake, säilytetty olemassa olevaa puustoa). Lauhatien päiväkotia (säilytetty vanhat isot tammet, tonttia ympäröivä suojavyöhyke ja istutettu pieni metsikkö kuntalla erilliseksi oppimisympäristöksi, kasvulavat ja hyötykasvit)

Luontopohjaisia oppimisympäristöjä on toteutettu myös seuraavissa perusparannuskohteissa: Lehdokin päiväkotia 2019 (kasvilavoja, hyötykasveja, takapiha käyttöön luonnonmukaisempana ympäristönä ns. viherpihana), Rautpihan päiväkotia 2021 (KESY-toimenpiteenä maakummut, hiekkakenttä käyttöviheralueeksi, turvahaketta turva-alustana), Ruokopillin päiväkotia 2020–21 (kunttaa ja hyötykasveja ns. viherpiha)

Päiväkodin pihan suunnitteluohjeisiin 2019 on jo sisällytetty asioita, joilla luonnon monimuotoisuutta pyritään säilyttämään ja lisäämään. Olemassa olevan kasvillisuuden arvottaminen, hyödyntäminen ja sen merkitys pienilmaston muodostumiseen. Erityisesti puut pyritään säilyttämään. Kasvillisuudella on tärkeä rooli oppimisympäristöissä.

Pihan osioon on päivitetty asioita koskien resurssiviisauden tiekartan eri kaistojen tavoitteita. Tämän lisäksi ohjeessa huomioidaan myös Vantaan kaupungin Green Deal-hankintasopimus, jossa on määritelmiä koskien haitallisten aineiden vähentämistä varhaiskasvatuksen hankinnoissa. Ohjeeseen on kirjattu tarkennettuna luontopohjaista oppimisympäristöä koskevia määritelmiä.

Toiminnallista leikkipihan ympäristöä suunnitellessa tulee huomioida myös luonnon omat materiaalit: kivet, puut, kannot ja pensaas. Toimintojen tulee olla luontevasti yhteydessä toisiinsa sekä myös sisätiloihin. Käytetään hyväksi maaston tasoeroja, luonnonmuotoja ja kasvillisuutta tontin elävöittämiseksi ja lasten motoriikan harjoittamiseksi. Taserojen puuttuessa hyödynnetään keinotekoisessa maaston muotoilussa tontin kaivuumassoja. Tavoitteena on myös vähentää kaivuumassojen poistamista.

Olemassa olevan kasvillisuuden arvottaminen, hyödyntäminen ja sen merkitys pienilmaston muodostumiseen on tarkistettava. Erityisesti puut pyritään säilyttämään. Tunnistetaan, että kasvillisuudella on tärkeä rooli oppimisympäristöissä. Säilytetään mahdollisuuksien mukaan luonnon monimuotoisuus, kerroksellisuus, joka sitoo vettä sekä havainnollistaa vuodenaikoja ja tuottaa hyödyn mikrobialtistukselle.

Luonnon toiminnallinen rooli huomioidaan, kuten kasvillisuusalueiden käyttö kulkemiseen, aistien käyttöön, materiaalina rakentamiseen, leikkimiseen, viljelyyn. Piha-alueen kasvillisuuden tulee olla kestävä ja monilajista sekä laajoja ja tiheitä. Herkästi kuluvat kasvillisuusalueet suojataan aidoin tai ne sijoitetaan niin, ettei läpikululle ole tarvetta.

Perusparannushankkeissa ja mahdollisuuksien mukaan myös uudiskohteissa lapset myös osallistetaan pihan suunnitteluun.

Luontopohjaisen oppimisympäristöjen suunnittelun ja näin ollen myös luonnon monimuotoisuutta säilyttävän ja jopa uudistavan rakentamisen lähtökohtana ovat tontin ominaisuudet: koko, sijainti, kasvupaikkaominaisuudet ja sen lajisto. Nämä ominaisuudet määrittävät, rajoittavat ja mahdollistavat fyysisen ympäristön toimintoineen. Sen tulee olla suhteessa päiväkodin käyttäjäryhmän ikään ja kokoon. RT-kortin mukaisesti käytössä olevan piha-alueen pinta-alatavoite on 20 m²/tilapaikka. Piha-alueet ovat päiväkodin ollessa kiinni lähialueen asukkaiden käytettävissä. Päiväkodin pihaan kohdistuu kova kulutus ja kasvillisuus vaatii kestäviä ratkaisuja. Vantaalla on sovellettu kohdekohtaisesti vyöhykkeistä suunnittelumallia (KOTA-hanke). Siinä rakennuksen ja pääkulkuväylien jälkeen tulevat vyöhykemäisesti perinteinen leikkipiha, jonka jälkeen tulevat avoin, katepintainen piha ja lopuksi suojaisa, monikerroksinen tausta.

Tiivistyvässä kaupunkiympäristössä päiväkodeille on kaavoitettu myös tavoitekokoa pienempiä pihvoja, jolloin luonnonmukaisen pihan toteuttaminen ei ole mahdollista. Työmaan järjestelyt, perustaminen, maanalaisen johdot (hulevesien viivytys, liittymät, kaapelit, viemärit, maalämpökaivot) itse rakennustyöt vievät tilaa maan päältä ja alta. Olemassa oleva kasvillisuus, erityisesti vanhat puut vaativat juuristolleen tilaa säilyäkseen elinvoimaisina ja turvallisina. Myös uusi istutettava kasvillisuus vaatii tilaa juuristolleen menestyäkseen. Tekniikalla on myös itsellään varoetäisyyksiä, joita on noudatettava kasvillisuuden suunnittelussa. Pienellä pihalla joutuu siis tekemään kulutuksenkestäviä ratkaisuja edellä mainituilla rajoituksilla ja luonnonmukainen piha ei ole sitä. Kattopihoilla luonnonmukaisen pihan toteuttaminen ei ole mahdollista.

Päiväkotikonsepti on valmistunut 18.3.2019, tällä konseptilla on suunniteltu kaikki päiväkodit vuoteen 2024 asti. Uusi päiväkotisuunnitteluohje on valmistunut vuonna 2023. Tästä listauksesta olemme jättäneet pois paviljongit.

Päiväkodit

Tikkurila valmistunut 2019, jossa 8 kotialuetta (8x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 224 tilapaikkaa. Piha-alueella tekonurmea, turva-alusta kumia, olemassa olevaa kasvillisuutta säilytetty nurmea, pensaita ja puita. Pihalla on olemassa olevaa ja istutettua kasvillisuutta sekä sammakkokosteikko. Piha on pieni lapsimäärään nähden ja kovalla kulutuksella. Piha-alaneliöt/tilapaikka 8m². Kohteesta löytyvät KOTA-hankkeen edellyttämät materiaalit. Päiväkodilla mahdollisuus ulkoilla kävelymatkan päässä olevalla aidatussa leikkipuistossa.

Hevoshaka valmistunut 2019, 6 kotialuetta (6x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 168 tilapaikkaa. Piha-alueella esteettömillä alueilla turva-alustat kumia. Olemassa olevaa kasvillisuutta säilytetty, pihalta löytyy laajat nurmialueet ja olemassa olevaa puustoa. Istutetulla alueella kirsikkapuita ja marjapensaita sekä varaus istutuslaatikoille. Kohteesta löytyvät KOTA-hankkeen edellyttämät materiaalit. Piha-alaneliöt/tilapaikka 23m².

Veturi valmistunut 2020, jossa 6 kotialuetta (6x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 168 tilapaikkaa, erityisryhmä vaikeasti vammaisille lapsille. Olemassa olevaa ja istutettua kasvillisuutta, hulevesien imeytys kasvillisuusalueella. Leikkipihan päällystemateriaali pääsääntöisesti kivituhkaa ja asfalttia sekä turva-alustat kumia. Kohteesta löytyy KOTA-hankkeen edellyttämät materiaalit. Piha-alaneliöt/tilapaikka 18m².

Kaivoksela valmistunut 2020, 4 ryhmää Tuvassa ja 5 kotialuetta Tornissa (4x21 tilapaikkaa Tupa, Torni 5x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 224 tilapaikkaa. Uudisrakennuksen kansipihat synteettisiä ja vanhalla pihalla turvahaketta, nurmea ja marjapensaita sekä olemassa olevaa ja istutettua kasvillisuutta. Kohteesta löytyy KOTA-hankkeen edellyttämät materiaalit. Piha-alaneliöt/tilapaikka 15m².

Tiedonjyvä valmistunut 2021, 6 kotialuetta (6x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 168 tilapaikkaa. Koulun kanssa yhteinen monitoimikenttä, tekonurmella ja piha-alueelta löytyy istutettua kasvillisuutta, mm. siirtonurmea, pajutunneli, marjapensaita ja omenapuita. Turva-alustana on käytetty turvahaketta. KOTA-suositukset täyttyvät. Piha-alaneliöt/tilapaikka 14m².

Koivukylä 2022, 8 kotialuetta (8x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 224 tilapaikkaa. Piha-alueella esteettömyyden toteutumiseksi tekonurmea osalla leikkialueilla, muuten turvahaketta. Piha-alueella kuntaa, vanhaa puustoa ja pöllejä sekä viljelylaatikoita. Piha-alueelta on lähimetsään portti. Pihalla hyvin monipuolisesti olemassa olevaa ja istutettua kasvillisuutta, joten KOTA-suositukset täyttyvät. Piha-alaneliöt/tilapaikka 25m².

Lauhatie valmistunut 2022, 8 kotialuetta (8x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 224 tilapaikkaa. Piha-alueella ilmiöopetuspaikka istutetussa metsikössä, jossa sijaitsee hulevesien imeytysalue ja kuntaa. Pihalla pelikenttä, kumpare tekonurmella, turva-alustat turvahakkeella ja tekonurmella. Tekonurmi mahdollistaa esteettömän pääsyn leikkivälineille. Olemassa olevaa ja istutettua kasvillisuutta sekä pihalla puutarha, kasvilaatikat, kompostointi, marjapensaita ja omenapuita. KOTA-suositukset täyttyvät. Piha-alaneliöt/tilapaikka 19m².

Länsimäki valmistunut 2022, 6 kotialuetta (6x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 168 tilapaikkaa. Piha-alueella olemassa olevia puita säilytetty, alueella seikkailu- ja ilmiömetsä ja esteettömillä alueilla tekonurmea, muuten turvahaketta. Istutetulla alueella omenapuita, marjapensaita, viljelylaatikoita. KOTA-suositukset täyttyvät. Piha-alaneliöt/tilapaikka 24m².

Jokiuoma valmistunut 2023, 8 kotialuetta (8x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 224 tilapaikkaa. Pihalla käytetty turva-alustana tekonurmea ja turvahaketta. Pihalta löytyy olemassa olevaa ja istutettua kasvillisuutta, kuten kylvönurmea, marjapensaita, omenapuita sekä viljelylaatikat. Kohteesta löytyy KOTA-hankkeen edellyttämät materiaalit. Piha-alaneliöt/tilapaikka 13m².

Kelokuusi valmistunut 2023, 6 kotialuetta (6x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 168 tilapaikkaa. Piha-alueella erilliset vesi- ja hiekkaleikkialueet ja esteettömillä alueilla tekonurmea, muuten turvahaketta. Piha jaettuna osiin. Säilytettäväksi merkityn metsikön tilalle on istutettu uusi sekapuumetsikkö, jonka alueella metsäniitty. Metsä ja metsäniitty osittain käytössä kasvunsa aikana. Pihalta löytyy olemassa olevaa ja istutettua kasvillisuutta, kuten marjapensaita, omena- ja päärynäpuita sekä istutuslaatikoita. KOTA-suositukset täyttyvät. Piha-alaneliöt/tilapaikka 18m².

Latupuisto valmistunut 2024, 8 kotialuetta (8x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 224 tilapaikkaa. Pihan turva-alustana kumia ja turvahaketta. Alueelle iso olemassa oleva metsäalue jätetty päiväkodin pihaksi. Pihalta löytyvät viljelylaatikat, niittyä, pensaita ja puita. KOTA-suositukset täyttyvät. Piha-alaneliöt/tilapaikka 19m².

Patotie valmistunut 2023, 6 kotialuetta (6x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 168 tilapaikkaa. Pihalla seikkailu- ja ilmiömetsä ja pihalta portti Viherpuiston alueelle. Pihalla on olemassa olevaa ja istutettavaa kasvillisuutta monipuolisesti, kuten kasvulaatikoita, pensasmaja, marjapensaita ja omenapuita. Rinne

tekonurmella, muuten turva-alustoina turvahaketta. KOTA-suositukset täyttyvät. Piha-alaneliöt/tilapaikka 23m².

Ruusupuu valmistunut 2023, 6 kotialuetta (6x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 168 tilapaikkaa. Pihalla siirtonurmi ja turvahake sekä olemassa olevaa ja istutettavaa kasvillisuutta, kuten kasvulavoja, marjapensaita ja omenapuita. KOTA-suositukset täyttyvät. Piha-alaneliöt/tilapaikka 28m².

Pesäpuu (ent. Korso) valmistunut 2024, 6 kotialuetta (6x2x14 tilapaikkaa) yhteensä 168 tilapaikkaa. Pihalla turva-alustana kumi ja turvahake. Piha-alueella olemassa olevaa puustoa säilytetty ja pihalta löytyy hulevesipainanne lasten vesileikkeihin ja viljelylaatikko. Piha ei täytä KOTA-suosituksia. Piha-alaneliöt/tilapaikka 9m².

Koulupihojen suunnittelu

Peruskoulujen pihojen osalta RT-kortin 103084 Päiväkodin ja perusopetuksen tilat, Ulkotilojen suunnittelu suositusmitoitus välituntipiha pinta-alaksi on 5 m²/oppilas. Tämä pinta-ala on minimimitavoitteena myös Vantaalla. RT-kortin mukaan koulupihalla tulee olla myös viheraluetta. RT-kortti ei kuitenkaan anna viheralueen koolle suositusta. Välituntipiha ja viheralueen lisäksi liikuntakentistä vuosiluokkien 1–6 liikuntakenttä sijoitetaan koulun tontille. Vuosiluokkien 7–9 tarpeisiin tarvittava liikuntakenttä voi sijaita myös koulutontin ulkopuolella, mutta mahdollisuus tarkastellaan tapaus-/hankekohtaisesti kaavoitusvaiheessa. Mikäli kenttää ei voi käyttää välituntialueena sijainnin, saavutettavuuden tai muiden käyttäjien (esim. muut koulut) suuren osuuden vuoksi, tämä otetaan huomioon koulupihaan mitoituksessa suurempana välituntialuetarpeena.

Vantaan kaupungin koulujen pihoja on viety kohti monimuotoisempaa ja luonnonmukaisempaa ympäristöä jo usean vuoden ajan. Investointihankkeissa on painotettu luontopohjaisia oppimisympäristöjä ja toteutettu mm. seuraavissa uudiskohteissa:

Rajatorpan koulu ja piha valmistui vuonna 2020. Pihalla on rakennettua niittyä, olemassa oleva puustoinen alue vapaamuotoiseen leikkiin ja rakenteluun, turva-alustoissa turvahaketta ja kumia. Läheltä kaadetuista vanhoista poppeleista hyödynnettiin rungot, joita sijoitettiin pihalla istuimiksi ja leikkipaikoiksi.

Hämeenkylässä koulu ja piha valmistui vuonna 2020. Pihalla on laajat rakennetut niittyalueet, hiekka/taide oppimisympäristö sekä olemassa olevia puustoisia alueita. Turva-alustoissa käytettiin turvahaketta ja tekonurmea. Alueelle istutettiin paljon uusia puita sekä oleskelunurmi siirtonurmesta. Kosteikko koulun pihan vieressä.

Luontopohjaisia oppimisympäristöjä on toteutettu myös seuraavissa perusparannuskohteissa:

Jokivarren koulun pihan perusparannus oli vuonna 2019. Kohteessa toteutettiin sisäpiha muuttaminen oppimisympäristöksi lisäämällä kasvillisuutta, penkkejä ja kasvulava. Olemassa olevan metsikön alueelle tuotiin puiden runkoja seikkailuun ja tasapainoiluun. Turvalustat ovat turvahaketta ja tekonurmea.

Simonkylän koulun pihan perusparannus oli vuonna 2019. Kohteeseen rakennettiin oma erillinen hyötypuutarha. Turva-alustat ovat kumia.

Seutulan koulun pihan perusparannus ja lähiliikuntapaikka oli vuonna 2020. Olemassa olevaa metsikköä hyödynnettiin seikkailussa, oppimisessa ja liikkumisessa. Turva-alustat ovat turvahaketta ja tekonurmea. Pelikenttä säilytettiin kivituhka pinnalla.

Mikkolan koulun Vegan pihan perusparannus oli vuonna 2021. Sisäpihalla on hyötykasveja. Pihalla siirtonurmea ja hyödynnettiin muualla vantaalla kaadettujen puiden runkoja, joita sijoitettiin pihalla istuimiksi ja leikkipaikoiksi. Turva-alustat ovat turvahaketta ja tekonurmea.

Helsing Skolan pihan perusparannus oli vuonna 2021. Rakennettiin uusi luonnonmukainen oppimisympäristö sekä istutettiin välituntipihalle isoja puita ja pensaita. Turva-alustat ovat kumia ja tekonurmea.

Martinlaakson koulun pihan perusparannus oli vuonna 2022. Pihalle tuotiin puiden runkoja istuimiksi ja tasapainoiluun sekä rakennettiin nurmikkoja, isoja puita. Turva-alustana turvahaketta, kumia ja tekonurmea.

Vierumäen koulun pihan perusparannus oli vuonna 2022. Olemassa oleva metsikkö otettiin aktiivisempaan välituntiin käyttöön ja leikkiin mm. rakentamalla keppihevosrata sekä monitoimilaite kiipeilyyn ja tasapainoiluun. Pihalle rakennettiin niittyä ja kasvikatto kylmän rakennuksen katolle. Turva-alustana turvahaketta ja tekonurmea.

Hiekkaharjun koulun pihan perusparannus oli vuonna 2023. Pihalle rakennettiin hulevesien viivytystä istutusaleina ja istutettiin isoja puita. Erityislasten pihalle tuotiin puunrunkoja tasapainoiluun ja rakennettiin hiekkalaatikko. Turva-alustana on turvahaketta, tekonurmea ja korkkia.

Koulujen pihojen perusparannushankkeissa huomioidaan myös Vantaan kaupungin Green Deal-hankintasopimus, jossa on määritelmiä koskien haitallisten aineiden vähentämistä varhaiskasvatuksen hankinnoissa. Green deal-sopimusta noudatetaan siksi, että koulujen pihalla on paljon iltakäyttöä perheillä, joissa on pienempiä lapsia. Koulujen yhteydessä voi olla myös esiopetusluokkia tai jopa päiväkotia samassa rakennuksessa.

Kaupunginhallitus 21.10.2024 § 22

Kaupunginjohtajan vs. esitys:

Päätetään

- a) Päätetään antaa Vihreälle valtuustoryhmälle ja 14 muulle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- allekirjoitettu Vihreän valtuustoryhmän ja 14 muun valtuutetun aloite päiväkotieihin luonnonmukaisempia ja terveellisempiä pihvoja

Täytäntöönpano: lakiasiat- ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Vantaa

Lisätiedot:

apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske, puh. 040 620 5080, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)